Universitetet i Oslo

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 OSLO

Dato:	25.05.2020
Deres ref.:	20/869
Vår ref.:	2020/3600 MARIAKNA

20/869 Innspill til stortingsmelding om styringspolitikk for statlige universiteter og høyskoler

Fra mål- og resultatstyring til formåls- og utviklingsstyring

Universiteter og høyskoler har nøkkelroller i samfunnet som forskningsinstitusjoner, utdanningsinstitusjoner, som bidragsyter til kunnskapsbasert forvaltning og offentlig debatt, som kulturbærer, katalysator av innovasjon og næringsutvikling, og som forsvarer av akademisk frihet og demokratiske verdier. Oppmerksomheten om, og investeringene i universitets og høyskolesektoren (UH-sektoren), er med rette betydelig, og *god* politisk styring er både legitimt og nødvendig. Universitetet i Oslo (UiO) er glad for at regjeringen nå vil utarbeide en stortings-melding om styringspolitikk for statlige universiteter og høyskoler. Vi takker for muligheten til å spille inn hva vi mener er god styring, og hvilke endringer og tiltak som kan bidra til dette.

De offentlige UH-institusjonene er en del av statsforvaltningen og er underlagt etatsstyring. Dette innbefatter flere verktøy for å påvirke og følge opp institusjonenes resultater og oppgaveløsing: Lover, finansielle midler, styringsdialog og styringsdokumenter. De to siste punktene inkluderer det årlige tildelingsbrevet, utviklingsavtalene og etatsstyringsmøtene mellom institusjon og departement. Når styringssystemet nå skal gjennomgås er det viktig at verktøyene tilpasses det formålet sektoren har *samlet*, og de formål og roller som den *enkelte* institusjon har. I dag er det ett system for helt ulike UH-institusjoner. Innenfor dette styringssystemet, med mange virkemidler, bør styringen differensieres mer. Målet må være at institusjonene kan løse sine ulike samfunnsoppdrag, og fylle sine roller, på best mulig måte.

Norsk forskning og høyere utdanning kjennetegnes av relativt velfungerende systemer bygget på tillit. For UiO er det viktig å bygge på dette tillitsbaserte systemet i det videre arbeidet. Styrings-ordninger som undergraver tilliten mellom myndigheter og institusjoner må unngås. En for rigid bruk av mål- og resultatstyring, kontroll og detaljregulering undergraver over tid slike tillitsbaserte systemer.

Rektor
Postadr.: Postboks 1072 Blindern, 0316 Oslo
Kontoradr.: Lucy Smiths hus,
Problemveien 7, 9. et., 0313 Oslo Telefon: 22 85 63 03
Telefaks: 22 85 44 42
postmottak@admin.uio.no
www.uio.no
Org.nr.: 971 035 854

Departementets styring av sektoren er basert på institusjonell autonomi og individuell akademisk frihet (universitetslovens § 1-5). Akademisk frihet og institusjonell autonomi er avgjørende for selve kunnskapsutviklingen, men står også sentralt når et mangfold av institusjoner skal nå målene om høy kvalitet, tydeligere institusjonsprofiler og bedre arbeidsdeling. Derfor er det viktig at et nytt styringssystem bygger på noen grunnprinsipper: 1) Frihet basert på tillit og ansvar; 2) Videreutvikle mangfoldet i sektoren, ved å ta utgangspunkt i de ulike institusjonenes formål og i større grad styre etter dette; 3) Unngå styringsverktøy som skaper unødvendig formalisering og detaljerte regler som tar energi og oppmerksomhet fra sektorens kjerneoppgaver. Stortings-meldingen bør legge disse prinsippene til grunn, og avstemme styringsvirkemidlene slik at de bedre støtter opp om prinsippene. Vi foreslår et knippe slike endringer og tiltak i innspillet under.

Vi er glad for at regjeringen anlegger et langsiktig perspektiv for meldingen. Det er riktig og viktig og gir forutsigbarhet for en sektor kjennetegnet av nettopp langsiktighet. Av dette følger også behovet for et enkelt og dynamisk styringssystem. Dette er nødvendig gitt høy endringstakt i fagmiljø og kunnskapsutvikling, så vel som i arbeidsliv og i hva som måtte være samfunnets behov.

Sammendrag og hovedbudskap

Vi må utvikle vår mangfoldige universitets- og høyskolesektor slik at **institusjonene til sammen fyller sektorens formål og dekker samfunnets behov for kunnskap og kompetanse på kort og lang sikt.** Institusjonelt mangfold utfordrer ideen om et uniformt styringssystem. Dette må reflekteres bedre i et fornyet styrings- og finansieringssystem. Det tunge **mål- og resultatstyringselementet i dagens styringsmodell bør vendes mer mot styring som understøtter enkeltinstitusjonenes formål,** roller og utviklingsbane. Ikke alt som teller kan telles, og ikke alt som telles teller. **Vi trenger styringsverktøy som også ser framover, heller enn kun bakoverskuende premiering.** UiO ser i denne sammenheng potensiale i å videreutvikle to elementer i dagens styringsmodell: Den ene er bruken av utviklingsavtaler. De bør bli koblet til regjeringens andre virkemiddel av nyere dato, Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning.

Dagens **nasjonale finansieringsmodell fungerer i hovedsak godt**, med en stor basiskomponent og en mindre resultatdel. Dette ønsker vi videreført. Vi vil likevel foreslå noen justeringer av den resultatbaserte komponenten slik at **kvalitet i større grad premieres**. Vi foreslår derfor en forenkling av modellen med **færre indikatorer som alle har åpen ramme**.

Det må styres i det store, ikke i det små. Vi ønsker at regjeringen er tydeligere på de overordnede forventningene til hver enkelt institusjons rolle i samfunnet og differensiere tydeligere. Deretter kreves tillit og handlingsrom. **Institusjonene må ha stor grad av frihet** når det gjelder å organisere egen virksomhet for å fylle og utvikle sin rolle. Detaljstyring er ikke veien til suksess i akademia.

Myndighet som skal delegeres fra departement bør gå til institusjonene og ikke til mellomliggende direktorater. Ansvaret og helheten må ikke fragmenteres og overlates til ulike forvaltningsorgan i sektoren, som får utvikle egne og ofte ekspansive mandater. Delegering til mellomliggende etater svekker den direkte politiske styringen, noe som igjen kan gi behov for et mer detaljert og komplisert regelverk, og dermed bli en driver til unødvendig byråkratisering. Økt «direktoratisering» og **uklar oppgavefordeling mellom forvaltningsorgan har i sum allerede medført økt byråkrati og formalisering** gjennom økte og doble rapporteringskrav og mer detaljstyring. Det gir betydelig merarbeid og redusert effektivitet for institusjonene og skaper større avstand mellom Kunnskapsdepartementet og institusjonene.

Autonomi basert på tillit og ansvar

Styring i det store, ikke i det små

God politisk styring er både legitimt og nødvendig. UiO ønsker at regjeringen er tydeligere på de overordnede forventningene til hver enkelt institusjons rolle i UH-systemet og samfunnet, og differensiere tydeligere. Deretter kreves tillit, handlingsrom og informert dialog mellom institusjoner og myndigheter. Det betyr at statlige myndigheter legger de overordnete rammene i form av lov og finansiering i dialog med UH-institusjonene, basert på informasjon om og innsikt i virksomhetens egenart. En styringsmelding som skal gi riktig retning for kommende 20 år må vektlegge endring, tilpasning og utvikling.

Universitetene er forvaltningsorgan med særskilte fullmakter. Det er det en grunn til. Universitetene tjener samfunnet best på armlengdes avstand fra myndighetene. Institusjonell autonomi og akademisk frihet, er forutsetningen for nye og radikale gjennombrudd og avgjørende for at samfunnsutviklingen skal kunne bygge på rasjonalitet og kunnskap. Derfor må UH-institusjonene ha stor grad av autonomi når det gjelder å organisere egen virksomhet for å fylle og utvikle sine roller.

UiO er et europeisk ledende forskningsintensivt breddeuniversitet og Norges høyest rangerte universitet på nær sagt alle internasjonale rangeringer. Siden 1811 har UiO vært en sentral kraft i utviklingen av det norske samfunnet, og en stadig viktigere bidragsyter til den globale kunnskaps-allmenningen. Som et stort klassisk breddeuniversitet har UiO et særskilt ansvar for det brede nasjonale utdannings- og kunnskapsoppdraget. Det betyr at UiO har et atskillig mer komplekst oppdrag enn mange andre UH-institusjoner. UiO har også flere nasjonale oppgaver som forvalter av både museer og samlinger, som pådriver og koordinator for felles nasjonale nettverk og systemer. Det er viktig for Norge å ha et universitet med UiOs formål og profil. Det krever derimot ganske andre verktøy å utvikle et universitet med denne profilen enn de som trengs for å utvikle en regional høyskole eller et universitetet med en annen profil. For Norge er det viktig å ha disse ulike institusjoner, men det er ikke mulig å utvikle alle disse typene institusjoner ved bruk av samme

verktøy. Derfor må det styres i det store, med stort rom for lokale tilpasninger slik at institusjonene kan utvikle seg for å fylle sin rolle på best mulig måte. Autonomien er nettopp det fundamentet universitetene hviler på. Et universitet tjener sitt formål og samfunnet best når det gis tilstrekkelig spillerom. UH-sektorens samlede formål er større enn å produsere et målbart antall kandidater, vitenskapelige publikasjoner og innovasjoner, og bør derfor ikke styres etter bunnlinjen der vi «produserer etter etterspørsel og får betalt ved levering». Universitetene er nøkkelinstitusjoner som også forvalter akademiske og demokratiske verdier.

Dagens styringssystem har mange gode elementer, men er likevel et stykke unna den optimale styringsmodellen. Som statlige forvaltningsorgan er vi underlagt mål- og resultatstyring, men vil argumentere for å dreie styringsmodellen i retning av en mer *formålsorientert* styring av sektoren og de ulike institusjonene. Utviklingsavtalene har et uforløst potensiale i så måte.

Den vet best hvor skoen trykker, den som har den på

I diskusjoner om styring i sektoren synes idéen om at endringen skal komme 'ovenfra' å stå stadig sterkere. Endringer som kommer 'nedenfra 'fra forskning til utdanning og fra arbeidslivet, samt i møtet og samarbeidet mellom UH-sektor og arbeidslivet, undervurderes. Det er legitimt at det politiske nivå vil styre på noen rammefaktorer, men ikke direkte på innhold. Det er heller ikke effektivt etter vårt syn. Universitetenes strukturer vokser best nedenfra. Vi utvikler oss raskt og kontinuerlig på denne måten og det representerer en viktig verdi for universitetene og for samfunnet. Fagfornyelse og utvikling av nyskapende tverrfaglige konvergensmiljøer på UiO er eksempler på endringer som kommer innenfra. Styringssystemet må ikke innrettes slik at det virker mot denne viktige dynamikken. At aktiviteten ofte kommer nedenfra betyr ikke at endring og fornyelse skjer isolert fra samfunnet. Fagmiljøene er generelt i tett dialog med eksterne interessenter i både offentlig og privat sektor, næringsliv, skoleverk og helsevesen.

Forutsigbarhet er viktig for søkere til høyere utdanning, studenter, ansatte og UH-sektorens samarbeidspartnere. Det er ikke ensbetydende med formalisering og styring via detaljerte regler. En mangfoldig UH-sektor utfordrer ideen om et uniformt styringssystem. Flere av formaliseringene som har kommet de siste årene (eksempelvis ulike tilsynsregler og standardiseringskrav for sektoren) kan være hensiktsmessig for noen UH-institusjoner, men er unødvendige, og virker i verste fall mot sin hensikt for andre. Det må være rom for lokale tilpasninger. Vi erfarer at styringsmodellen har ført til en økt regeltetthet, som i noen tilfeller hemmer endringshastigheten vår når det gjelder utviklingen av studieprogram og emner. Dette beskrives nærmere i UiOs høringssvar til NOU 2020: 3 Ny lov om universiteter og høyskoler.

Forventingstetthet og regeltretthet

Til tross for lovfestet autonomi er den reelle situasjonen i ferd med å bli en ganske annen. Når stadig flere insentiver, kontrollorganer, forskrifter og standarder legges oppå hverandre, og til dels

trekker i motsatte retninger, skaper det i sum en detaljstyring og insentivering av UH-institusjonenes virksomhet som er både kostbar, og til hinder for at institusjonene effektivt kan fylle sine roller, utvikle sin profil og bidra til sektorens formål. Både styringsmeldingen og det endelige forslaget til ny UH-lov bør bidra til opprydning og forenkling. Over 200 forskrifter er hjemlet i lov i dagens styringssystem, særlig i reguleringen av utdanning gir dette et tett sett av regler. Den faktiske styringen har blitt kompleks, med flere forvaltningsorgan som har myndighetsutøvende, regulerende og fordelende oppgaver overfor universiteter og høyskoler.

Forventingene til hva universiteter og høyskoler skal være, og oppnå, er høye fra eierdepartement, sektorens direktorater og Forskningsrådet. I tillegg har det europeiske styringsnivået også opparbeidet seg en posisjon gjennom forsknings- og innovasjonsprogrammene, og på utdanningssiden via europeiske standarder, særlig for kvalitetssikring og akkreditering. Det legger forventinger til hva institusjonene skal oppnå nasjonalt og på den europeiske arena. Det totale bildet av styringsrelasjonene som et universitet eller høyskole inngår i er enda videre. Figur 1 viser hvor komplekst dette er for UiO sin del. Det er snakk om kompleks regelflyt, ressursflyt og forventningsflyt knyttet til UiO som institusjon, på statlig nivå og oppover. I tillegg er det lokale og regionale aktører som inngår i samspillet med universiteter og høyskoler. UiO lever godt med høye forventninger så lenge disse forventingene innebærer en forståelse for hva som er sektorens formål og UiOs egenart, og at forventningene ikke akkompagneres av forvokste kontrollsystemer.

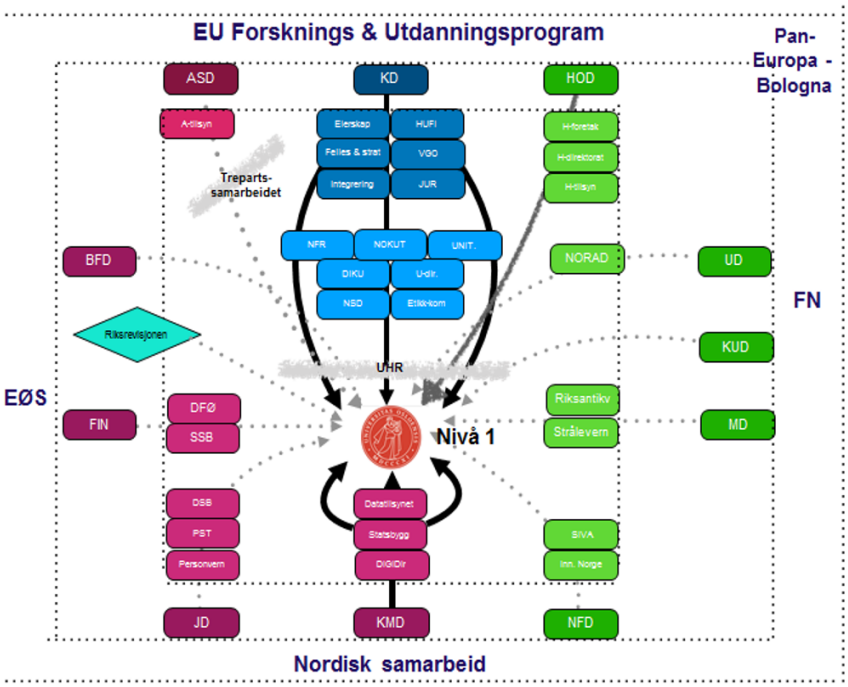

Figur 1. Figurforklaring:
Tre hovedsoner av styringsrelasjoner: Kunnskapssektoren (organer markert med blått) andre samfunns- og næringssektorer (organer markert med grønt), samt organer som forvalter statens forvaltningspolitikk og statlig økonomistyring (markert med rødt). For hver av disse sonene forholder universiteter som UiO seg til organer på ulike styringsnivåer som forvalter både viktige finansielle virkemidler og forskrifter/standarder regelverk, samt lov- og regelverk knyttet direkte til forskningspolitiske eller utdanningspolitiske virkemidler. En rekke sektordepartementer påvirker de rammene UiOs ansatte og studenter til daglig arbeider under. Denne krevende kompleksiteten er beskrevet i større detalj i innspillet til Åse Gornitzka, viserektor på UiO, som var blant de fem som ble invitert til å sende innspill tidligere i prosessen.

Innspill til løsninger

For UiO er det viktig å bygge videre på det tillitsbaserte styringssystemet som kjennetegner sektoren. For rigid og eskalerende bruk av mål- og resultatstyring kombinert med utstrakt regelbruk undergraver over tid slike tillitsbaserte systemer. Derfor må detaljeringsgraden i lovverket ned. Styringen må dreies fra mål- og resultatindikatorer mot formåls- og utviklings-styring. Ikke alt som teller kan telles, og ikke alt som telles teller. Vi trenger styringsverktøy som ser framover, heller enn bakoverskuende premiering. Til det formål ser vi potensiale i å videreutvikle to elementer i dagens styringssystem: Den ene er bruken av utviklingsavtaler. De bør kobles til det andre elementet, Langtidsplanen for forskning og utdanning, som en mer langsiktig ramme for universiteter og høyskoler. Rammen bør forplikte det politiske nivået til å tenke langsiktig, og utover budsjettår og valgsyklus.

Styringen bør skje ved rammelover med stor grad av delegert myndighet til institusjonene. Av dette følger nødvendigheten av en stor basisandel i finansieringen, for å sikre tilstrekkelige institusjonelt handlingsrom (se s. 8). For å sikre autonomi i gavnet, og ikke bare i navnet, er det viktig at forskriftshjemler ikke ligger hos, eller overføres til direktoratene, men beholdes i/overføres til institusjonene. Dette er også viktig for å sikre reelt mangfold i sektoren. Ansettelsespolitikken er et eksempel på dette, der institusjonene bør ha større adgang til å tilpasse stillingsstrukturen til sin rolle og formål, ref. Underdalutvalget.

Styring for en mangfoldig sektor

UH-sektorens institusjoner må *til sammen* tjene sektorens formål og dekke samfunnets behov på kort og lang sikt. Institusjonene spiller ulike roller. Et fornyet styringssystem må i større grad hensynta disse forskjellene. Ved å dreie mål- og resultatstyringen mer mot en formåls- og utviklingsstyring vil man i større grad kunne dyrke frem styrkene ved de ulike institusjonene og sikre mangfold. Strukturreformen har på noen områder bidratt til dette, særlig innenfor universitetskategorien. Likevel har finansieringssystemet drivkrefter som kan trekke institusjonene i retning av å konvergere mot én type institusjonsideal, og ha en nivellerende effekt (se s. 9).

Et system for kvalitet, ikke bare kvantitet

Skal man fremme kvalitet i forskning og utdanning er innretningen på finansieringen helt sentral. Den resultatbaserte delen av dagens finansieringssystem består av følgende indikatorer: studiepoeng, ferdigutdannede kandidater, utvekslingsstudenter, doktorgradskandidater, publiseringspoeng, Forskningsrådsmidler, EU-midler og Bidrags og oppdragsinntekter (BOA). En stor del av insentivene er knyttet til kvantitet og ikke kvalitet. For forskningens kvalitet er det et problem at forskningsindikatorene (publiseringspoeng, Forskningsrådsmidler og EU-midler) ligger under lukket ramme. Da premieres prosentvis vekst fremfor kvalitetsnivå. Dette beskriver vi

nærmere under. Hvordan indikatorene kan justeres er en oppgave som krever nøye gjennomgang, og UiO blir gjerne med på et slikt arbeid.

I dagens styringssystem er det et gap mellom verdiene universiteter som UiO forvalter og forventes i bidra med, og det vi måles og premieres for i resultatdelen av finansieringssystemet. Vi forventes å levere kvalitet, men premieres på kvantitet. Ingen får internasjonal stjernestatus for å publisere en stor mengde halvgode artikler. Når universiteter vurderes som samarbeidspartner for fremragende utenlandske universiteter måles vi etter faglig kvalitet og resultatene av vår forskning. Dersom Norge skal ha universiteter i verdensklasse må kvalitet i større grad premieres.

Kvalitetsproblematikken gjelder også utdanning. Den store premieringskomponenten i utdanningsindikatorene handler om antall beståtte eksamener og antall avlagte grader. Dette sier lite om utdanningens kvalitet. Det er rimelig å ha insentiver som stimulerer til økt gjennomstrømming, men i dag veier dette insentivet urimelig tungt i finansieringsmodellen. Under skisserer vi noen justeringer av insentivstrukturen innenfor dagens finansieringssystem.

Finansieringssystemet som styringsverktøy

En stor basiskomponent i finansieringssystemet representerer langsiktighet og frihet for universiteter og høyskoler til selv å utvikle virksomheten videre og som gir muligheter for tydelige prioriteringer. Dette gir et godt utgangspunkt for styring for mangfold og UiO mener dette må videreføres. Finansieringssystemet har liten grad av øremerking, og denne rammestyringen gir institusjonene nødvendig handlingsrom. Hvis man gradvis øker andelen av basis som konkurranseutsettes, kan oppmerksomheten forskyves til mer kortsiktige mål, og det langsiktige samfunnsoppdraget kan svekkes. I tillegg er nasjonale konkurransearenaer en sentral komponent i fordelingen av forskningsmidler. Det er viktig å bevare arenaer der kvalitet er eneste kriterium, både nasjonalt og i Europa. Norge må være en forsvarer av og pådriver for sterk finansiering av forskning i Europa, spesielt av Det europeiske forskningsråd (ERC).

Dagens finansieringssystem ble grundig evaluert og utredet av et ekspertutvalg i 2015 (oppsummert i rapporten Finansiering for kvalitet, mangfold og samspill). De konkluderte med at ratioen mellom basis- og resultatfinansiering var rimelig og fornuftig. UiO mener konklusjonen står seg også i dag. Innenfor resultatdelen av systemet mener vi derimot at det er rom for forbedring. På generelt grunnlag etterlyser UiO et finansieringssystem som i større grad premierer kvalitet. Det vil sette UiO i bedre stand til å realisere det overordnede målet om å holde og videreutvikle posisjonen blant de fremste forskningsintensive universitetene internasjonalt. UiO er Norges fremste universitet og høyt rangert blant universitetene i Europa. UiO produserer en tredjedel av landets doktorgrader og har omlag halvparten av landets sentre for fremragende forskning og landets prestisjetildelinger fra Det europeiske forskningsrådet (ERC). UiO er også høyt rangert på Thompson Reuters liste over Europas 100 mest innovative universiteter. På de tre forskningsindikatorene publiseringspoeng, EU-midler og forskningsrådsmidler står UiO alene for

¼ av resultatveksten i sektoren. Likevel har UiO hatt den svakeste budsjettutviklingen av de norske høyere utdanningsinstitusjonene siden 2008 (se figur 2). Det har vært en betydelig realvekst i UH-sektoren fra 2008. Men veksten er skjevfordelt - minst (i %) til de store breddeuniversitetene som har de beste resultatene.

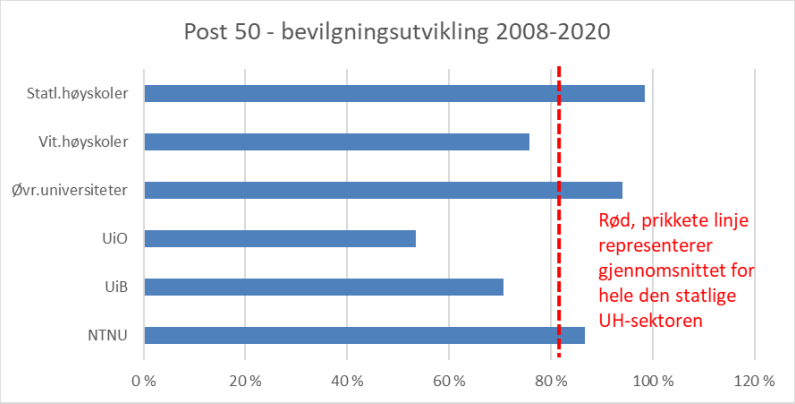

Figur 2: Figuren viser nominell utvikling. Dagens (2020) organisatoriske inndeling er ført tilbake helt til 2008 og sikrer sammenliknbare tall. Vi ser at UiO har den dårligste bevilgnings-utviklingen i perioden, mens høyskolene og de nyeste universitetene har best utvikling. Mens UiOs budsjettutvikling nominelt er på 54 %, har UiS en utvikling på 133 %, UiA 111 %, OM 109 % og HVL 108 %.

Forskningsindikatorene

I dag er alle forskningsindikatorene i systemet innenfor lukket ramme. Det vil si at uansett hvor kvalitativt god UiO er, vil vi tape relativt overfor institusjoner som med et svakere utgangspunkt vil ha en større kvantitativ økning i insentivparameterne. Systemet fungerer utjevnende til fordel for de som har lengst vei å gå. Med lukket ramme har dette en nivellerende effekt. Konsekvensen er dessverre at det hindrer de beste i å bli bedre, med den risiko at de sterkeste forskningsuniversitet-ene taper terreng i den internasjonale konkurransen, der det er kvalitet som gjelder. Norge trenger verdensledende miljøer og institusjoner, men det krever tydeligere politisk prioritering.

UiO har ikke har fått noen uttelling for resultatforbedring fra 2012 til 2020 (se figur 2). Med åpen ramme for de tre forskningsindikatorene publiseringspoeng, EU-midler og Forskningsrådsmidler i perioden 2012-2020 ville UiO hatt 250 mill. kroner mer i 2020 sammenliknet med faktisk bevilgning. I 2020 er resultatbevilgningen tilnærmet eksakt den samme som om bevilgningen i 2012 bare var blitt lønns- og priskorrigert gjennom årene. De 250 mill. kroner, som er differansen mellom blå og grå linje i figuren under, er uttelling for faktisk resultatutvikling, en uttelling UiO ikke har fått. Dersom regjeringen mener alvor med sine uttalte ambisjoner om å stimulere til flere verdensledende forskningsmiljøer, kan ikke denne utviklingen fortsette.

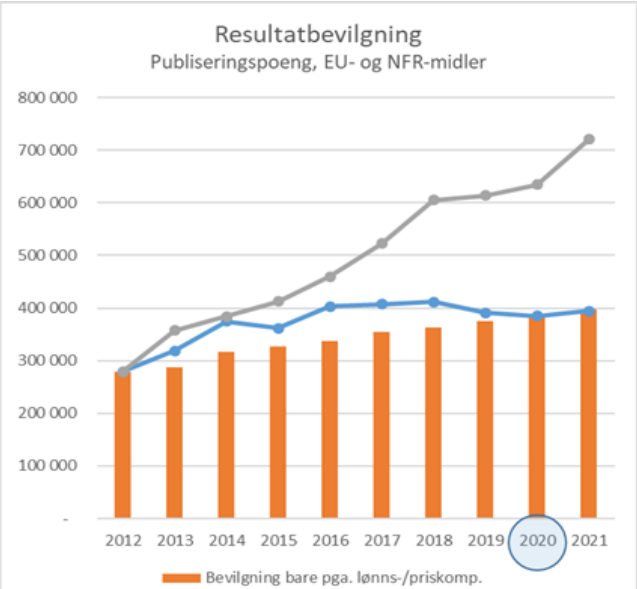

Figur 2: De oransje søylene i figuren viser hva den alminnelige lønns- og priskompensasjonen i statsbudsjettet betyr for bevilgningsutviklingen. (I tillegg til selve lønns- og priskompensasjonen er det også tatt hensyn til at RBO-rammen ble utvidet i 2014 med 100 mill. kroner, og nok en utvidelse i 2017, i underkant av 50 mill. kroner.). Blå linje viser bevilgningen basert på de tre resultatindikatorene slik de faktisk har kommet til UiO (2021-bevilgningen er anslått ut fra 2019-resultatene og en lønns-/priskompensasjon i

2021 på 3 %.) Den grå linjen viser bevilgningen basert på de samme tre resultatindikatorene dersom bevilgningen var gitt med åpen ramme, dvs. med satser per resultatenhet som ble lønns- og priskompensert for hvert år.

Utdanningsindikatorene
På utdanningssiden har finansieringssystemet insentiver knyttet til avlagte studiepoeng, avlagte grader og utveksling. UiO anerkjenner at dette er uttrykk for rimelige forventninger fra myndighetenes side, men vi mener effekten av summen av insentivene er for sterk og for unyansert.

Det er i dag en økende etterspørsel etter mer fleksible studietilbud for å møte et behov for livslang læring og etter- og videreutdanning. Ambisjonen om å få til dette står i dag i et spenningsforhold til insentivet om antall ferdigutdannede kandidater i finansieringssystemet, der institusjonene premieres spesifikt for hele grader. Denne indikatoren bør justeres for å bedre hensynta behovet for fleksible studietilbud. En undersøkelse blant nye laveregradsstudenter på Det matematisk-naturvitenskapelige fakultet høsten 2019 viste at om lag 25 prosent av studentene ikke planla å fullføre utdanningen de starter på, samt at om lag 1/3 av de nye studentene allerede hadde tatt noe høyere utdanning fra før. Disse tallene føyer seg inn i et bilde som viser at UiOs utdanninger er svært ettertraktede, men at UiOs studentmasse er langt mer heterogen enn dagens studie- og insentivstruktur forutsetter. Det viser også at dagens virkelighet er annerledes enn tenkningen departementets finansieringssystem og insentivstruktur for utdanning baserer seg på. Disse problemstillingene finner vi igjen både i spørsmål om dimensjonering av UiOs utdanningsvirksomhet generelt og i spørsmål om dimensjonering av EVU-virksomheten spesielt, jf. neste kapittel.

UiO mener også at indikatoren for utveksling bør vurderes da den i sin nåværende form er lite egnet til å si noe om internasjonal eksponering, og samtidig har vist seg å være et lite egnet insitament for å økt utveksling. Det pågår nå store endringsprosesser og initiativ på europeisk nivå (gjennom blant annet European Universities Initiative og mer grønn utveksling) som utfordrer og omdefinerer den tradisjonelle måten å drive utveksling på.

Innspill til løsninger

Finansieringssystemet
Dagens nasjonale modell fungerer i hovedsak godt, med en stor basiskomponent på om lag 70 prosent og en resultatdel på om lag 30 prosent. Dette ønsker vi videreført. At denne fordelingen er rimelig er også konklusjonen fra ekspertutvalget som evaluerte finansieringssystemet i 2015. Med utgangspunkt i våre argumenter over vil vi likevel foreslå noen justeringer av den resultatbaserte komponenten i systemet:

- En forenkling av modellen med færre indikatorer som alle har åpen ramme. Det er særlig grunn til å se nærmere på indikatorene for utveksling og ferdigutdannede kandidater.
- Kvalitet må i større grad premieres

UiO understreker sterkt at løsningen *ikke* er å eskalere bruken av resultatindikatorer, selv om det kan være fristende å legge til resultatmål for et bredere sett av forventninger. UiO ser frem til å delta i et eventuelt arbeid omkring nye/justerte resultatindikatorer.

Videreutvikling av utviklingsavtalene
Styringssystemet må bygge videre på den tilliten som er mellom institusjon og myndigheter. Tildelingsbrev og budsjett gir signaler om politisk vilje, men de holder seg til en tidshorisont som er for kort. I denne sammenhengen mener UiO at utviklingsavtalene bør videreutvikles for å sikre et mer langsiktig utviklingsperspektiv og mangfold i sektoren. Koblet sammen med Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, har utviklingsavtalene et potensiale for å i større grad dyrke frem styrker ved de ulike institusjonene. Ambisjoner f.eks. innen utdanning og innovasjon, som ikke fremmes gjennom parameterne i finansieringsmodellen, kan utvikles gjennom disse.

Det er fordeler og ulemper ved å knytte økonomiske insentiver til slike utviklingsmål. Her har ulike land gjort seg ulike erfaringer. Dersom det skal knyttes økonomiske insentiver til, mener vi det må komme i form av friske penger, og ikke tas fra basiskomponenten. Et alternativ er å omdisponere deler av direktoratenes fragmenterte konkurransemidler til mer formålsrettede utviklingsplaner i institusjonene under rammen av utviklingsavtalene.

Dimensjonering og ansvarsdeling i sektoren

Hva er arbeidslivets behov?

Det er en politisk målsetting at UH-sektoren skal knyttes tettere til arbeidslivet. Men mange debatter og tiltak bygger på et underliggende premiss at forbindelsen ikke er godt nok ivaretatt i dag, for eksempel påbudet om etablering av Råd for samarbeid med arbeidslivet. UiO mener at denne antatte mistilpasningen mellom UH-sektoren og arbeidslivet ikke holder som premiss. Holdenutvalget slår fast at «utdanningssystemet og arbeidslivet i Norge er samlet sett velfungerende og bidrar til at Norge har høy sysselsetting og en arbeidsstyrke med høy kompetanse». UiOs arbeidsgiverundersøkelse fra 2016 (gjennomført av NIFU) viser at «Alt i alt er arbeidsgiverne fornøyde med ferdighetene til de nyutdannede kandidatene fra UiO. Nesten alle er svært fornøyd eller fornøyd, nesten ingen er direkte misfornøyd med noen av ferdighetene som det spørres om i denne undersøkelsen, men enkelte ferdigheter vurderes naturlignok som mindre relevant for enkelte virksomheter.» Videre finner undersøkelsen at «Ser vi alle virksomhetene under ett, mener de at nesten alle faggrupper er godt egnet for virksomheten.»

Universitetene er med å forme framtidens arbeidsliv, gjennom forskning, innovasjon og studentenes interesser og preferanser. Det er ikke slik at universitetene utdanner studenter til å

fylle et definert kompetansebehov, som i en slags samfunnets puttekasse. Arbeidsmarkedets behov endrer seg kontinuerlig. Ser vi historisk på spådommer om fremtidige kompetansebehov, er det åpenbart at disse ikke er særlig treffsikre. Gitt tidshorisonten for et høyere utdanningsløp, kan et spesifikt kompetansebehov fort være utdatert før nye kandidater kommer ut i arbeidsmarkedet». Nettopp derfor understreker både OECDs analyser og Holden-utvalget viktigheten av generiske ferdigheter, evne til kritisk og etisk refleksjon og bevissthet.

Situasjonen i dag viser uansett at det er vanskelig å forutse akkurat hva som er relevant kunnskap i framtiden. I Danmark har debatten om hva som er relevant utdanning pågått med enda sterkere intensitet enn i Norge. Det har også fått en reell konsekvens der det ble kuttet hardt i fag som man mente var lite relevante for arbeidslivet. Vi kan ikke alltid vite hvilken kunnskap som blir viktig eller såkalt «nyttig». Det tar lang tid å bygge opp et fagmiljø, og det er klokt at noen av landets universiteter ivaretar også fag som kan virke mindre aktuelle i et samtidsbilde. UiOs Midtøsten-kompetanse ble brått svært ettertraktet i forbindelse med det arabiske våren. UiOs pionerarbeid innen objektorientert programmering på 60-70-tallet kom ikke på bestilling, men la grunnlaget for utviklingen av det internettet vi kjenner i dag. Universitetene må bidra med både kompetansen vi trenger her og nå, og den som skal sikre norsk konkurransekraft og velferd på lengre sikt. Forskere ved UiO har i flere år jobbet med å lage en universell influensavaksine, og en vaksineplattform de mener kan brukes mot alt, inkludert koronavirus. Denne kan ikke brukes nå, men vil forberede oss til neste pandemi. Det handler om å ivareta en nasjonal kunnskapsberedskap. Derfor er det så viktig med et langsiktig blikk på UH-sektoren, og at flere hensyn enn de kvantitative for råde. I jakten på morgendagens kunnskap må det være stort rom for nysgjerrighet og kreativitet, og landets beste fagmiljøer må gis anledning til og oppfordres til å lede an.

Dimensjonering av etter- og videreutdanning (EVU)

Det store potensialet for å utvikle kvalitetstilbud innen EVU ligger også i det mangfoldet som ulike UH-institusjoner representerer. Det tilsier at EVU-tiltak med fordel kan utvikles etter forskjellige maler ved NTNU, Høgskulen på Vestlandet eller på UiO. Rammene og innholdet i EVU bør derfor ikke styres nasjonalt. Dette er helt klart et eksempel på hvordan institusjonens autonomi er avgjørende, legitim og effektiv når den er kombinert med styringsdialogen og i tett interaksjon med eksterne interessenter. En mangfoldig UH-sektor med stor grad av autonomi og god dialog med myndigheter og arbeidsliv gjør det blant annet mulig å ivareta ulike regionale behov og svare tydelig på lokal interesse for EVU.

UiO ønsker å bidra til å dekke samfunnets behov for et mer systematisk tilbud innen livslang læring, men for å lykkes bør det bygge på løsninger som allerede fungerer godt, både når det gjelder rammevilkår og studietilbud. Det er helt sentralt at EVU-tilbudet reflekterer hva vi er som universitet. Alle UiOs-utdanninger skal være forskningsbasert, også tilbudet for livslang læring. Dette slås blant annet fast i UiOs nye strategi.

Kandidat- og arbeidsgiverundersøkelser viser at UiOs kandidater er omstillingsdyktige og attraktive på arbeidsmarkedet. UiOs utdanninger sørger for en grunnmur hos kandidatene som forbereder dem på læring hele livet. Dette viktige bidraget står helt sentralt i UiOs utdannings-politikk. Det betyr også mye for innretningen på det EVU-tilbudet vi allerede tilbyr og skal tilby i framtiden. Den store økningen digitale tilbud skapt våren 2020 åpner nye muligheter for å tilby fleksible tilbud til en rekke ulike studentgrupper nasjonalt og internasjonalt. Vi viser for øvrig til UiOs høringsinnspill til NOU 2019:12 Lærekraftig utvikling.

Dimensjonering og arbeidsdeling i et mangfoldig system

Et relativt lite UH-system har, tross vekst i sektoren, begrenset kapasitet. Ikke alle kan ha like stor bredde i sitt studietilbud og forskningsområder de dekker. På samme måte som det er variasjoner i forskningsintensitet og –orientering, tilsier hensynet til systemets tåleevne at det må være en viss arbeidsdeling innenfor det høyere utdanningstilbudet, som til sammen svarer på det formålet sektoren skal tjene. Det er legitimt at myndighetene ønsker å sikre landets behov for kvalifisert arbeidskraft, særlig i helse- og lærerutdanningene. Her er dimensjonering et viktig spørsmål. Når det gjelder medisinutdanningen spesielt mener UiO at det er uheldig å spre ressurser på flere universiteter enn i dag. Det vil kunne svekke dagens fagmiljøer som holder internasjonal standard, og er grensesprengende i internasjonal kontekst. Ressursene bør derfor konsentreres rundt eksisterende fagmiljøer ved dagens fire gradsgivende universiteter.

Det er viktig å skille mellom dimensjoneringsspørsmålet og spørsmål om faglig innhold. UiO opplever at dagens forskrifter og nasjonale retningslinjer går for tett inn i faglige spørsmål. Myndighetenes inngripen bør gjøres med varsomhet, slik at utdanningene selv får håndtere mest mulig i samråd med sine sektorer og brukergrupper.

For forskningsintensive universitetet vil også dimensjoneringen av utdanning (som for utdanningskvalitet) påvirkes av den dynamiske utviklingen av utdanningstilbud. Responsen på nye program som *Honours-programmet, som Digital økonomi og ledelse og som Filosofi, politikk og økonomi (FPØ)* viser tydelig effekten av samspillet mellom utdanningssøkende forventinger og fagmiljø på forskningsfronten. Til det trengs det bevegelige midler og ansvarlig bruk av handlingsrommet som et utviklingsorientert styring kan bidra til.

Forskningsfinansieringen forvaltet av Norges forskningsråd viser hvordan fordeling av ressurser, og dermed også forskningskapasitet, kan styres gjennom åpen nasjonal konkurranse. Dyre forskningsinstrumenter og annen forskningsinfrastruktur har andre felles løsninger. Fordeling av utdanningsprogram har derimot vært forsøkt løst på ulike vis og med ulikt hell. Strukturreformen har gjort noe med arbeidsdeling innen sektoren. Nedleggelse av program og av studiested er ofte betente saker, både innad ved lærestedene og blant sterke interessenter i UH-omlandet. Særlig har dette vist seg ved nedleggelsen av språkfag og språkbaserte områdestudier. Disse sakene tester ut institusjonenes reelle autonomi, evne til å fatte beslutninger under konflikt.

Innspill til løsninger

Institusjonene bør ha så stor autonomi som mulig også i dette spørsmålet. Handlingsrommet for institusjonene og fagmiljøene må være tilstrekkelig til at en dialog med næringsliv, offentlig forvaltning og kandidater danner grunnlag for en dynamisk utvikling av utdanningstilbudet og hvordan det dimensjoneres. Historisk har vi sett at bilaterale «avtaler» mellom institusjoner kan fungere, men løsningene må i utgangspunktet finnes gjennom styrket dialog mellom institusjonene og arbeidsliv og departement. UiO mener det kan være interessant å teste ut om utviklingsavtalene i større grad kan brukes som verktøy for å få til en bedre arbeidsdeling i sektoren. Det vil gi Kunnskapsdepartementet en systemkoordinerende rolle, der arbeidsdelingen er utformet i dialog med den enkelte institusjon og tilpasset deres egenart. UiO er skeptisk til å etablere nasjonale forhandlinger via eksempelvis Universitets- og høyskolerådet (UHR) i dette spørsmålet.

Forventningene til EVU-virksomhet og –resultater må være tilpasset og basert på hver institusjons profil og egenart. Dersom volumet av EVU skal øke vesentlig, bør regelverket for bidrags- og oppdragsfinansierte studietilbud gjennomgås og forenkles.

Direktoratenes og Forskningsrådets rolle i styringssystemet

Organiseringen av det statlige forvaltningsapparatet for høyere utdanning og forskning har store implikasjoner for UH-institusjonenes rammebetingelser og kjerneaktiviteter. For UH-sektoren er utviklingen utvilsomt preget av fremveksten av direktoratene. Direktorater i forvaltningen ikke et nytt fenomen, men et forvaltningspolitisk stridsspørsmål i Norge i over 150 år. For UH-sektoren kom forvaltningsreformen, med oppretting av direktorater på «armlengdes avstand» til departement, relativt sent. Nå begynner vi å se effektene av denne reorganiseringen, fra etableringen av NOKUT i forbindelse med iverksettingen av Kvalitetsreformen og fram til opprettelsen av DIKU og Unit.

Før reorganiseringen hadde departementet oppgaver innen søknadsbehandling og enkeltvedtak, saker som mest hensiktsmessig ligger utenfor departementsnivå. Flytting av oppgaver og iverksettingsmyndighet ut av departementet bør altså i prinsippet støtte opp under ambisjonen om at politisk ledelse skal «styre i det store og ikke i det små», et prinsipp UiO gir sin tilslutning til. Det kan også frigjøre kapasitet til å drive en velbegrunnet og informert formålsbasert etatsstyring av de statlige institusjonene. Særlig er det viktig at etatsstyringen er koblet godt til policy-avdelingen for høyere utdanning for å få en god forbindelse mellom etatsstyringen og overordnet politikk for UH-systemet. Dialogen med universitet og høyskoler gjennom utviklingsavtaler og etatsstyringen er viktig for å ivareta hensynet til sektorens samlede formål og de ulike formål som er knyttet til den enkelte institusjon, så vel som hensynet til handlingsrom som de statlige universitet og høyskoler er avhengig av. I det perspektivet er det både viktig og riktig at ansvaret

for etatsstyringen fremdeles ligger på departementsnivå og ikke overlates til et direktorat. Noe annet ville svekke muligheten for politisk styring av de overordnete rammene, særlig når vi tar i betraktning hvordan «armlengdes avstand» til departementet har blitt praktisert av direktoratene.

Potensialet for forenkling og avbyråkratisering

Reorganiseringen av forvaltningsorganene hadde til hensikt å rydde opp i et kompleks landskap av statlige forvaltningsorgan knyttet til høyere utdanning satt sammen av mange små organ med begrensete oppgaver. Særlig gjaldt dette såkalte 1-4-4-organ, slik som BIBSYS og CRISTin. Dette er et fornuftig grep for å få til et mer ryddig forvaltningsapparat. Vi ser likevel effekter av direktoratenes utvikling som ikke fremmer godt styresett for sektoren. Effekten av å samle små enheter i de tre direktoratene ser ut til å ha flyttet uklarhet om oppgaver og uoversiktlighet fra å være et spørsmål om antall enheter til å bli et spørsmål om fortolkning av mandat. Fra UiOs ståsted ser det ut til at UH-sektorens direktorater står for en sammenblanding og uklar vektlegging av ulike oppgaver: som policyutvikling, myndighetsutøvelse og tjenesteyting for sektoren. Et eksempel på dette er Units rolle som tjenesteyter for hele sektoren, der man er monopolist i å levere felles tjenester til universitet og høyskoler som institusjonene betaler for. Samtidig har direktoratet en myndighetsrolle overfor institusjonene. Det er også et spørsmål om arbeidsdelingen mellom direktoratene er god. Forholdet mellom NOKUT og DIKU som pådriver for kvalitet synes for eksempel ikke avklart. Overlapp i oppgaver gjelder også i informasjonsinnhenting og rapportering som UH-institusjonene er forventet å bidra med. I tillegg har dette nivået også fått ansvar for å organisere nasjonale konkurransearenaer innenfor utdanningskvalitet og internasjonalisering. Vi er bekymret for at dette fører til en fragmentering av virkemiddelapparatet.

Dette har i sum medført økt byråkrati gjennom økte og doble rapporteringskrav og mer detaljstyring. Dette skaper betydelig merarbeid og redusert effektivitet. Her er det rom for å refordele allerede avgitt myndighet. Det bør ryddes i mandatene til de ulike direktoratene for å unngå dobbeltarbeid, overlapp og unødvendig detaljstyring. Regjeringen har en uttalt ambisjon om å forenkle og effektivisere. De mye diskuterte ABE-kuttene er en operasjonalisering av dette og påvirker UH-institusjonene økonomisk. UiO mener det er et tankekors at samtidig som institusjonene kutter i administrasjon (for å skjerme kjernevirksomheten) får sektorens direktorater økt administrativ aktivitet, og avkrever institusjonen stadig nye rapporteringer. Som en inspirasjon kan nevnes at hele ABE-kuttet for Arbeidsdepartementets del tas på direktoratnivå, for å skjerme tjenestene.

Fordeling av forskriftshjemler

Direktoratene har kommet til som et nytt element og arbeider for å finne sin rolle og praksis for hvordan de skal opptre. Et problem for UH-sektoren er hvordan regulering av utdanningen går ganske nær klingen av institusjonenes faglige virksomhet. Det skjer gjennom forskriftsdetaljering fra departementet og fra direktorat på samme område. Det blir et helt sentralt spørsmål hvordan

styringsmodellen håndterer fordeling av forskriftshjemler og hva man har ambisjoner om å gjøre til gjenstand for «hard lov». Dette beskrives også nærmere i UiOs høringssvar til NOU 2020: 3 Ny lov om universiteter og høyskoler. Hovedsammenslutningene ved UiO peker i tillegg korrekt på at medbestemmelsen forringes når man flytter myndighet ut av virksomhetene.

Tilsynsoppgaver til NOKUT for eksempel, er helt klart myndighetsoppgaver som snevrer inn handlingsrommet for universitetet, fordi de i liten grad er tilpasset forskjellene i sektoren. Opprettelsen av NOKUT var nettopp forbundet med at institusjonene fikk mer formell autonomi, men samtidig ble kvalitetsarbeidet til UH-institusjonene gjort til gjenstand for et eksternt kontrollsystem på forhold som tidligere var fagmiljøenes eget ansvar. NOKUT følger og forvalter også europeiske standarder, som for eksempel det europeiske kvalifikasjonsrammeverket, noe som også kan trekke i formaliserende og standardiserende retning. Vi ser her utfordringen som en mangefasettert sektor representerer for iverksetting av en enhetlig politikk for høyere utdanning og forskning. Likevel, direktoratenes rolle bør kunne tilpasses det faktiske behovet. Det norske UH-systemet trenger et tilsynssystem, men tilsynsrollen bør rendyrkes og tilpasses de ulike formål universiteter og høyskoler har, og de ulike roller de spiller i et nasjonalt og internasjonalt UH-landskap. Det vil være formålstjenlig at et europeisk ledende forskningsintensivt breddeuniversitet har tilsynsordninger bedre tilpasset dets rolle. Arbeidet med å utvikle forsknings- og utdanningskvalitet er en integrert del av kjerneaktivitetene ved UiO. Forsknings- og utdanningskvalitet er gjensidig forbundet ved universiteter som etterstreber en tett kobling mellom faglig utvikling og konkurranse på europeiske og globale fagarenaer, og kvaliteten på utdanning som våre studenter skal tilbys og fagkulturer de skal innrulleres i. Andre institusjoner har andre utfordringer for kvalitetsutvikling. Det bør forvaltningsorganenes praksis gjenspeile. På denne måten kan det bidra til mangfold i sektoren og unødvendig formalisering.

Forskningsrådets rolle i styringssystemet

Forskningsrådet har en viktig rolle i styringssystemet i kraft av å fordele offentlige investeringer i forskning og utvikling. 43 prosent av Forskningsrådets totale prosjektbevilgninger fordeles til UH-sektoren. Forskningsrådets hovedrolle er å iverksette offentlig forskningspolitikk og er dermed også et viktig mellomledd, og har en viktig koordinerende rolle, mellom Kunnskapsdepartementet og institusjonene. Samhandling mellom Forskningsrådet og forskningsinstitusjonene er viktig for å få til et velfungerende forsknings- og innovasjonssystem. Innretningen av prosjektmidlene har stor betydning for fagmiljøenes rammebetingelser, og er en viktig faktor i individuelle karriereløp for forskere. Forskningsrådet betyr også mye for hvordan UiO kan fylle rollen som europeisk ledende forskningsintensivt breddeuniversitet (jf. UiOs innspill til Forskningsrådets utkast til strategi).

Forskningsrådet er som det eneste forskningsråd i Norge i en monopolsituasjon. Som universitetene, er også Forskningsrådet forvaltningsorgan med særskilte fullmakter og har dermed vide fullmakter til å disponere midler. Forskningsrådet ligger likefult i styringslinjen til Kunnskapsdepartementet, som en iverksetter av regjeringens politikk og som rådgiver i

forskningspolitiske spørsmål. Forskningsrådets faglige uavhengighet må likevel ikke gå på bekostning av institusjonenes autonomi og akademiske frihet, ei heller på bekostning av regjeringens langsiktige prioriteringer formulert i Langtidsplanen for forskning. Det er helt avgjørende at denne rollefordelingen er klar.

Rådet skal sikre og ta ansvar for nasjonale konkurransearenaer for fremragende, forskerinitiert grunnforskning. For UiO er det viktig at Forskningsrådet er tydelig og forpliktende i bidraget til utviklingen av fagmiljøer av fremragende kvalitet. For de fleste fagområder har Forskningsrådet monopol på ekstern finansiering av grunnforskning. Det betyr at det hviler et betydelig ansvar på Forskningsrådets programmer å røkte denne delen av finansieringsvirkemidlene godt.

Innspill til løsninger

UiO foreslår en gjennomgang av mandatene til de tre direktoratene som har blitt etablert siden 2005, deres formål og oppgaver og faktiske styringsrelasjon til moderdepartement og til institusjonene i sektoren. Direktoratene har blitt lagt inn som et «glavalag» mellom departement og UH-institusjonene. Ansvaret og helheten i styringen av sektoren må ikke fragmenteres og overlates til ulike forvaltningsorgan i sektoren, som får utvikle egne ekspansive mandater.

Generell myndighetsutøvelse, som lov- og budsjettarbeid, bør ligge i departementet. Universiteter og høyskoler bør ha alminnelig fullmakt til å fatte beslutninger innenfor rammer fastsatt av departementet. Myndighet som skal delegeres fra departement bør gå til institusjonene og ikke til mellomliggende direktorater. I sum tilsier dette at det er god grunn til å vurdere de effekter reorganiseringen av forvaltningsapparatet har hatt og se om dette har hatt ugunstige bieffekter for de sentrale styringshensyn i sektoren. I styringslandskapet som har vokst fram i denne sektoren, er det nærliggende å se i retning av at oppgavene for de tre direktoratene kan klargjøres og rendyrkes: eksempelvis Unit som tjenesteyter og NOKUT som rendyrket tilsynsorgan.

«Kan man ha ambisjoner i Norge?»

Dette spurte Gudmund Hernes i en kronikk i Dagbladet nyttårsaften 1986. Siden har det vært et fokusskifte i norsk forskning og høyere utdanning rettet mot kvalitet. Sammen har sektor og myndigheter utviklet gode virkemidler for fremragende forskning og utdanning. Dette inkluderer ordningene for Sentere for Fremragende Forskning (SFF) og Utdanning (SFU), flere fellesløft, ordninger for yngre forskere og insentivert deltakelse på europeiske konkurransearenaer, ramme-programmene, og ikke minst i ERC-ordningen den sterkeste europeiske driveren for kvalitet.

Dette har gitt resultater for norsk forskning og høyere utdanning. Vi er i god utvikling, men er ikke i mål. Derfor må sektoren kontinuerlig utfordres på sitt arbeid med kvalitet i forskning og utdanning. Det krever prioritering. Skal institusjonene makte å prioritere kvalitet må styrings-systemet inkludert finansieringsmodellene, premiere kvalitet - ikke kvantitet. Det tar tid å utvikle

sterke forskning og utdanningsmiljøer, og det krever ressurser å opprettholde disse. Samtidig er det fort gjort å bygge ned sterke miljøer gjennom å kvele ressursstrømmene. Derfor er langsiktighet viktig. Derfor er sterk basisfinansiering viktig. Svaret på Hernes' spørsmål bør være et tydelig «ja» Det bør være utgangspunktet når et nytt styringssystem skal vurderes. Vi må ha store ambisjoner for sektoren totalt sett. Vi må tørre å utvikle en mangfoldig sektor som til sammen dekker samfunnets ulike behov nasjonalt og regionalt, samtidig som vi må ha ambisjoner om å være en aktør i den globale kunnskapsutviklingen på det kvalitative nivået våre naboland Sverige og Danmark er. Vi er på vei, men har et godt stykke å igjen.

Videre prosess

Stortingsmeldingen vil potensielt få store konsekvenser for sektoren, og det er derfor viktig at meldingen kommer på høring.

Med hilsen

Svein Stølen
Rektor

Arne Benjaminsen
Universitetsdirektør

Dette dokumentet er godkjent elektronisk ved UiO og er derfor ikke signert.

Saksbehandler:
Marianne Knarud
+4722855962, marianne.knarud@admin.uio.no